

Заболотська О. О.,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри англійської філології та світової літератури
імені професора Олега Мішукова
Херсонського державного університету
<https://orcid.org/0000-0002-8899-8244>

КОНЦЕПТ TOWN В СУЧАСНИХ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ КІНО ТЕКСТАХ

Анотація. Стаття висвітлює цікаву проблему сучасної когнітивної лінгвістики, присвячену актуалізації концепту МАЛЕНЬКЕ МІСТЕЧКО у площині англійськомовних кіно текстів. Ретроспективний аналіз теоретичних доробків вітчизняних та зарубіжних науковців виявив низку досліджень присвячених розгляду концептів про великі міста та відсутність розвідок теми TOWN і окреслив перспективи даної розвідки. Доведено, що різні визначення поняття концепт свідчать про неоднорідність розуміння даного феномена та його трактування. Важливим для нашої розвідки є розгляд концепту з боку понятійного, образно-асоціативного та ціннісного його змісту. Визначено номінативне поле концепту TOWN, що містить ближню (мовні одиниці *a compactly settled area, village having a periodic fair or market, territorial and political unit, a place with many houses, shops*) та дальню периферію (*ranch, farm, city*). За таксономією концептів Приходька А. виявлено його характеристику як специфічного, нерегулятивного, непараметричного концепту. Екстраполюючи погляди науковців Лазебної О., Литовченко І., Пархоменко Н на способи вербалізації концептів, у статті виявлено мовні одиниці, що найточніше репрезентують концепт у мові героїв кіно стрічок (одиниці різних частин мови, пов'язані з основними лексичними засобами номінації концепту, що відображають його ознаки; контекстуальні синоніми та оказіональні номінації; стійкі словосполучення, що містять ключове слово-репрезентант концепту або його синоніми; метафоричні номінації). Інтерпретаційно-текстовий та концептуальний аналіз мовного матеріалу сучасних англійськомовних кіно текстів уможливив виявлення номінативних одиниць *family, support, home, memories, great heart, traditions, history, love, life, inspiration, people, symbol, business cooperation, gossips, beauty and propitiation, help, projects, happiness*, які визначають специфіку осмислення даного концепту саме у площині аналізованих кіно текстів.

Ключеві слова: концепт, маленьке містечко, поняттєвий, образно-асоціативний та ціннісний компонент, кіно текст, мовні одиниці.

Постановка проблеми. Концепт як лінгвістичний феномен поставав предметом дослідження низки як вітчизняних (Бацевич Ф., Воробйова О., Жаботинська С., Гарбера І., Заболотська О., Кагановська О., Ніконова В., Приходько А., Цапів А.) так і зарубіжних науковців з різних підходів (лінгвокогнітивного; етнокультурного; соціокультурного; персонально-когнітивного; психолінгвістичного) та парадигм. Таксономія концептів Приходька А. розширила сферу пошуку та аналізу

цього утворення в різних типах дискурсу: політичному, науковому, медійному, пісенному та кіно дискурсі. Однак, концепт TOWN (Маленьке містечко) в англійськомовних кіно дискурсі не був у фокусі уваги вітчизняних учених, що визначило наш інтерес до розгляду даного феномена в сучасних кінострічках.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У царині когнітивної лінгвістики досліджувалися: концепт Україна в художньому дискурсі (Мороз О., Боєва Е., Остапчук В., Присяжнюк О.); концепт Жінка (Бондарчук О., Семенюк Т., Корнелюк К., Варламова А., Видишева О., Дуденко О., Сукаленко Т., Шевкун А.) у художньому та пісенному дискурсах, концепт Геній у публіцистичному, науковому та кіно дискурсі (Строченко Л., Заболотська О.); концепт Коханна/Коханий у поетичному дискурсі (Цапів А.); концепт Нью Йорк (Мітькіна Є., Мардаренко О.); концепт Пандемія (Шарапановська Ю.); концепт Злочинець (Семенюк І.). Концепт Місто (Бошков А., Даниліна О., Коваленко Д.) розглядався вченими у творчості певних письменників та поетів. В доробках зарубіжних науковців даний феномен висвітлюється в більшості випадків у публіцистичних нарисах та статтях (Kevin R., McNamara, Mgr. Peter Chalupsky, Klaus R., Scherpe and Lisa Roetzel, Kathleen Clare Waller). У площині нашої розвідки концепт TOWN буде розглядатися в англійськомовних кіно текстах.

Мета статті – визначити мовні одиниці, що вербалізують концепт TOWN у сучасних англійськомовних кіно текстах.

Матеріалом розвідки стали сучасні англійськомовні кіно тексти *A Harvest Wedding, Love Struck Café, Autumn Moon, Love, Fall and Order. Harvest Love, Moonlight in Vermont*.

Виклад основного матеріалу. Багатоаспектність дослідження феномена «концепт» висвітлена в численних працях учених. Науковець Бацевич Ф. трактує концепт – як «багатовимірне смислове утворення, що має фреймове, поняття-дефінітивне та аксіологічне вимірювання. Концепти містять те, що людина думає, передбачає, фантазує тощо про об'єкти світу. Концепти фіксуються в одиницях та категоріях мови, мають національно-культурну специфіку; їх облік – важлива умова успішності міжкультурної комунікації» [1, с. 90]. На думку Селіванової О. «концепт – це інформаційна структура свідомості, різносубстратна, певним чином організована одиниця пам'яті, яка містить сукупність знань про об'єкт пізнання, вербальних і невербальних, набутих шляхом взаємодії п'яти психічних функцій свідомості й позасвідомого» [2, с. 256]. Куцос О. виділено 10 смислових компонентів, що кластерно характеризують поняття «концепт»: 1) когнітивний; 2) чуттєвий;

3) лінгвістичний; 4) комунікативний; 5) соціальний; 6) культурний; 7) національний; 8) аксіологічний; 9) історичний; 10) індивідуальний [3].

Наведені вище визначення поняття концепт говорять про неоднорідність розуміння даного феномена та його трактування. Важливим для нашої розвідки є розгляд концепту з боку понятійного, образно-асоціативного та ціннісного його змісту.

Номінативне поле концепту TOWN, що формує його понятійний зміст, словник *Merriam-Webster* презентує такими значеннями:

1) *a compactly settled area usually larger than a village but smaller than a city*; 2) *a compactly settled area as distinguished from surrounding rural territory*;

a large densely populated urban area; 3) *an English village having a periodic fair or market*; 4) *a New England territorial and political unit usually containing under a single town government both rural areas and urban areas not having their own charter of incorporation*. [4]

Оксфордський словник (*Oxford dictionary*) трактує даний концепт як: *a place with many houses, shops, etc. where people live and work. It is larger than a village but smaller than a city*. [5]

Отже, до ближньої периферії даного концепту входять мовні одиниці *a compactly settled area, village having a periodic fair or market, territorial and political unit, a place with many houses, shops*. Дальня периферія об'єднує такі лексеми *ranch, farm, city*.

За класифікацією Приходька А. [6] концепт TOWN (Маленьке містечко) відносимо до специфічних, нерегулятивних, непараметричних концептів.

Аналізуючи погляди учених на способи вербалізації концептів, Лазебна О., Литовченко І., Пархоменко Н. відносять до них такі мовні одиниці: ключове слово/слова, що найточніше репрезентує/-ють концепт у мові; похідні номінації концепту; переносні номінації; одиниці різних частин мови, пов'язані з основними лексичними засобами номінації концепту, що відображають його ознаки; контекстуальні синоніми та оказіональні номінації; стійкі словосполучення, що містять ключове слово-репрезентант концепту або його синонім; фразеологізми, що включають ім'я концепту; метафоричні номінації; стійкі порівняння з ключовим словом... [7].

«*Cities, like dreams, are made of desires and fears, even if the thread of their discourse is secret, their rules are absurd, their perspectives deceitful, and everything conceals something else*» [8]. Наведений приклад міркувань про міста свідчить про специфіку сприйняття цього утворення. Розглянемо сучасні англійськомовні кіно тексти для розкриття змістового та ціннісних складових концепту TOWN (Маленьке містечко).

Для героїв стрічки «Свадьба на фермі» (*A Harvest Wedding*) маленьке містечко – це не тільки здорове харчування, свіже повітря, але й кращі взаємовідносини між людьми. Кожен допомагає в скрутних обставинах, підтримує і надихає: «*We are all as one family. We need to support, to help each other*» [9]. Інтерпретаційно-текстовий аналіз даного уривку кіно тексту уможливорює реконструювання концептуальної метафори TOWN IS A FAMILY. Мовні одиниці *to support, to help* конкретизують концептуальну метафоричну схему TOWN IS A FAMILY в TOWN IS SUPPORT. Навіть наречена, яка все життя прожила в Нью Йорку відчуває особливу домашню атмосферу в маленькому містечку де планує своє весілля: «*I feel myself as I am*

at home. I like this place» [9]. Лексема *home* експлікує концептуальну метафору TOWN IS HOME. Тому, коли у шеф повара згорів ресторан, на допомогу прийшли всі мешканці містечка і приготували неперевершену весільну вечерю. Насправді актуальними є слова головної героїні, що у маленьких міст – велике серце: «*Towns have great heart*» [9]. Концепт TOWN вербалізовано лексемою *heart* та реконструйовано у концептуальну метафоричну схему TOWN IS A GREAT HEART. Повертаючись до маленького містечка, головна героїня відчуває знов кохання, яке наповнювало її дитинство і юність. Життя в Нью Йорку, робота, кар'єрний зріст не змінили почуття, які відновилися з поверненням до рідного міста. Можливо її доля так і чекала її саме тут: «*I feel love again as nothing has changed*» [9]. Номінативна одиниця *love* вербалізує концепт TOWN і конструює концептуальну метафору TOWN IS LOVE.

Саме такі почуття виникають у Меган Квін – головної героїні англійськомовної кінострічки «Кафе першого кохання» (*Love Struck Café*), коли вона повертається до свого маленького містечка Сідервейл, щоб виконати важливе доручення фірми, в якій працює. Наречений Меган – відомий юрист в Чікаго. Та навіть така перспектива успішного заможного життя у великому місті не приваблює героїню. Спогади про дитинство, зустрічі з Джо, знов відроджують в її серці почуття, і вона відкриває своє серце до щирого кохання. Та головною метою її приїзду до рідного містечка було вмовити Міссіс Френсіс продати дім біля Сапфірового озера для будівництва комплексу магазинів та іншої інфраструктури. Відмова Френсіс від такої угоди свідчить про її відповідальність перед всіма мешканцями містечка залишити красу природи якою вона є. Це озеро не просто краєвид, а символ міста. «*I am responsible for this deal. It's not only lake, it's town's heart*» [10]. Маленьке містечко має свій символ існування. І у Сідервейлі – це сапфірове озеро. Лексема *lake* імплікує концепт TOWN і сприяє реконструкції концептуальної метафори TOWN IS A SYMBOL.

Кожне маленьке містечко відомо своїми фестивалями. Хтось проводить фестиваль квітів, хтось – новорічних прикрас, а це містечко кожного року поринає в атмосферу яблучного фестивалю з традиційним катанням на сні, пирогами з яблук та яблучним сидром. Такі фестивалі знов об'єднують мешканців в єдину велику родину: «*Apple Fest is special each year as people form special atmosphere for it*» [10]. Мовні одиниці *fest, people* вербалізують концепт TOWN і створюють метафоричні схеми TOWN IS PEOPLE, TOWN IS TRADITIONS. Повернення Меган до рідного і міста і до сімейного бізнесу викликає багато приємних спогадів і дає підстави розмірковувати над сенсом життя і своїм призначенням в ньому. «*More I stay here, more memories I have got*» [10]. У даному уривку з кіно тексту концепт TOWN актуалізовано у термінах концепту MEMORIES. І щоб зберегти красу маленького містечка і сапфірового озера Меган знаходить свій варіант будівництва торговельного і розважального центру поряд з краєвидом містечка. «*It's important to safe beauty of the lake and propitiation*» [10]. Інтерпретаційно-текстовий аналіз даного висловлення актуалізує концепт TOWN і реконструює концептуальну метафору TOWN IS BEAUTY AND PROPITIATION.

Проблеми збереження екосистеми маленьких міст хвилює і героїв сучасної англійськомовної стрічки «Під осінню луною» (*Autumn Moon*). Відома фірма по продажі спортивного одягу та знаряддяння «Нові рубезжі» хоче придбати базу відпочинку

для своїх працівників і голова вибрав ранчо «Гармонія» у північній Декоті, яке виставлено на продаж за браком коштів на його утримання. Родинна гордість сім'ї Кетчум не витримує податкових зборів і вимушена продати маєток, з яким пов'язане все життя Тейлор та її брата Джорджа. Для Джорджа ранчо – це не тільки шматок землі, це все життя. І він намагається зберегти історію родини: «*Harmony is not only a land, its more. My life. And I want to be sure that new hostess will save its history*» [11]. Інтерпретаційно-текстовий аналіз даного уривку кіно тексту уможливило виокремлення концептуальних метафор RANCH IS LIFE, RANCH IS A HISTORY. На ранчо працюють люди, розводять коней, вирощують овочі та фрукти. Це маленьке містечко, де життя спрямовано на збереження природи, тварин та людей, які турбуються про неї 100 років. Для її власників ранчо – це спогади про моменти життя з родиною, всіма, хто був тут всі ці роки.

Маленьке містечко Вермонт (штат Зелених гір) у фокусі уваги глядачів кіно стрічки «Кохання, осінь та порядок» (*Love, Fall and Order*). Для головного героя Патріка Харісона маленьке містечко не має офіційності, в ньому можна прогулюватися вулицями з собакою, яка нікому не заважає, в обідню перерву завітати на обід до батьків: «*I have never thought to live in a city because town has not such official life, such rush. Here you can have a walk with a dog in any time, visit parents to have dinner with them, go home on foot. Life in this town after university turned out an inspiration for me*» [12]. У даному уривку з кіно тексту концепт TOWN актуалізується мовними одиницями *not such official life, inspiration*, які реконструюють концептуальні метафоричні схеми TOWN IS NOT OFICIAL LIFE, TOWN IS INSPIRATION. Як і в інших маленьких містечках у Вермонті проходить щорічний осінній фестиваль, який об'єднує мешканців міста в єдину велику родину. І як в родині – всі допомагають один одному, пригощають всіх і підтримують. Тому не випадково позов на батька головної героїні Клер Харт за територіальні розмежування закінчився дружньою угодою про спільну працю і проведення щорічного осіннього фестивалю: «*We have proposition for business cooperation on this land 50% 50% for organizing autumn fest and growing flowers for this event*» [12]. Номінативні одиниці *business cooperation, autumn fest* вербалізують концепт TOWN і уможливають створення концептуальної метафоричної схеми TOWN IS BUSINESS COOPERATION.

Маленьке містечко Пайнью, де розгортаються події у англійськомовному кіно тексті «Кохання під час збору врожаю» (*Harvest Love*), схоже на інші затишні містечка. Головна героїня Луна приїхала у місто на родинну ферму відпочити від виснажливої праці зі своїм сином під час його осінніх канікул. Її допомога у якості лікаря відразу стає предметом позитивних обговорень у містечку бо як сама вона розуміє: маленьке містечко швидко розповсюджує як гарні так і погані новини: «*I know that in the town you come across with your friend around every corner*» [13]. Інтерпретаційно-текстовий аналіз даного уривку з кіно тексту імплікує концепт TOWN і уможливило вилучення концептуальної метафори TOWN IS GOSSIPS. Та добрі вчинки завжди викликають позитивні емоції і тому коли техніка невчасно прийшла до Луни на ферму задля збору врожаю груш – мешканці містечка зголосилися добровільно допомогти їй: «*People must help each other as in a big family*» [13]. Лексема *family* вербалізує концепт TOWN і сприяє утворенню концептуальної метафоричної схеми TOWN IS A FAMILY. Лексема *help* конкретизує метафоричну схему TOWN IS HELP.

Містечко Вермонт в кіно тексті «Місячний світ у Вермонті» (*Moonlight in Vermont*) показано як затишний осередок, куди приїжджають відпочити від швидкого ритму великих міст, роботи, розлучень та інших проблем. Для Фіони – Нью Йорк стало містом її пристрасті, де вона побудувала свою кар'єру як агента по нерухомості. Тому Вермонт здається їй нудьгуватим, безперспективним. Натомість для шеф кухара отеля її батька – це містечко з широкими перспективами і можливостями: «*This town has a lot of things and projects to be realized*» [14]. Лексема *projects* вербалізує концепт TOWN і сприяє створенню концептуальної метафоричної схеми TOWN IS PROJECTS.

Все більше бізнес проектів створюються в кооперації великих підприємств і маленьких містечок. Люди прагнуть відпочинку і затишку після важкої та наполегливої праці. Такої думки і батько Фіони, який залишив Нью Йорк і переїхав до Вермонта, щоб розширити свій готельний бізнес: «*I am happy here. This town is worth while all portfolios of big cities*» [14]. Мовна одиниця *happy* вербалізує концепт TOWN і уможливило вилучення концептуальної метафори TOWN IS HAPPINESS. Відчуває себе щасливою у цьому містечку і Фіона, коли поринула у життя містечка.

Отже, інтерпретаційно-текстовий та концептуальний аналіз мовного матеріалу сучасних англійськомовних кіно текстів уможливив вилучення концептуальних метафоричних схем TOWN IS A FAMILY, TOWN IS SUPPORT, TOWN IS HOME, TOWN IS A GREAT HEART, TOWN IS INSPIRATION, TOWN IS BEAUTY AND PROPITIATION, TOWN IS NOT OFICIAL LIFE, TOWN IS LOVE, TOWN IS HISTORY, TOWN IS TRADITIONS, TOWN IS PEOPLE, TOWN IS MEMORIES, TOWN IS A SYMBOL, TOWN IS BUSINESS COOPERATION, TOWN IS GOSSIPS, TOWN IS HELP, TOWN IS HAPPINESS, TOWN IS PROJECTS.

Висновки. Концепт TOWN відносимо до специфічних, непараметричних, нерегулятивних концептів. Вербалізаторами концепту TOWN у сучасних англійськомовних кіно текстах виступають номінативні одиниці *family, support, home, memories, great heart, traditions, history, love, life, inspiration, people, symbol, business cooperation, gossips, beauty and propitiation, help, projects, happiness*, які визначають специфіку осмислення даного концепту саме у площині аналізованих кіно текстів, зокрема життя в маленьких містечках протиставиться стресовому, насиченому, небезпечному життю в великих містах і мегаполісах. Ціннісними конститuentами концепту Маленьке містечко виступають родинні зв'язки, добросердечність людей, бажання прийти на допомогу, єднання як великої родини, історичне минуле кожної родини, насичене позитивними спогадами про їхніх предків, відчуття закоханості, яке з дитинства люди проносять кризь все життя, єднання з природою, тваринами і умиротворення від такої гармонії та натхнення. Все це робить маленькі містечка романтичними.

Література:

1. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. К.: Довіра, 2007. 205 с.
2. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с
3. Куцос О.І. Класифікація визначень поняття «концепт» методом кластерного аналізу. *Закарпатські філологічні студії*. Вип. 24 Т. 1. С.171-175. https://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/24/part_1/33.pdf
4. "Town". Merriam-Webster Dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/thesaurus/town> Accessed 25, Febr. 2026.

5. "Town". Oxford Learner's Dictionary. URL: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/town?q=town#google_vignette Accessed 25, Febr. 2026
6. Приходько А. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя : Прем'єр, 2008. 332 с.
7. Пархоменко Н. О., Лазебна О. А., Литовченко І. М. Щодо структури та способів мовної репрезентації концепту (на матеріалі сучасної німецької мови). Молодий вчений. 2019. № 10 (47). С. 501–504.
8. Italo Calvino, *Invisible Cities*, 1972 (p. 44, Harcourt).
9. Harvest Wedding. 2017. URL: <https://filmix.my/film/melodrama/122205-v-svadba-na-ferme-2017.html> Accessed 5, March. 2026.
10. Love Stuck Café. 2013. URL: <https://filmix.my/film/melodrama/170270-v-kafe-lyubvi-2023.html> Accessed 10, March. 2026
11. Autumn Moon. 2018. URL: <https://filmix.my/film/melodrama/129079-v-pod-osenny-lunoy-2018.html> Accessed 15, March. 2026
12. Love, Fall and Order. 2019, URL: <https://filmix.my/film/melodrama/137115-v-lyubov-osen-i-poryadok-2019.html> Accessed 19, March. 2026
13. Harvest Love. 2017. URL: <https://filmix.my/film/melodrama/121759-v-lyubov-vo-vremya-urozhaya-2017.html> Accessed 25, March. 2026
14. Moon light in Vermont. 2017. URL: <https://filmix.my/film/melodrama/120362-v-lunnyy-svet-v-vermonte-2017.html> Accessed 30, March. 2026
15. Chalupsky Mgr. Petr. The image of the city in contemporary British literature. URL: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/4947/140020078.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
16. McNamara Kevin R.. The Cambridge Companion to the City in Literature, Publisher: Cambridge University Press, Print publication year: 2014. P. 1–16. <https://doi.org/10.1017/CCO9781139235617.002>
17. Scherpe Klaus R. and Roetzel Lisa. Nonstop to Nowhere City? Changes in the Symbolization, Perception, and Semiotics of the City in the Literature of Modernity. Cultural Critique No. 23 (Winter, 1992-1993), P. 137–164 (28 pages). Published By: University of Minnesota Press
18. Waller Kathleen Clare. The City as Text. Oct 25, 2022. URL: <https://thematterhorn.substack.com/p/10-the-city-as-text>

Zabolotska O. The concept of TOWN in modern English-language film texts

Summary. This article highlights an interesting problem of modern cognitive linguistics, dedicated to the actualization of the concept of TOWN in English-language film texts. The

retrospective analysis of the theoretical works of Ukrainian and foreign scholars revealed a number of studies devoted to the concept of CITY and the lack of researches about the concept of TOWN that outlined the aim of this article. It is proved that different definitions of the concept indicate the heterogeneity of the understanding of this phenomenon and its interpretation. It is important for our investigation to single out the concept from its nominative, figurative-associative and value content. The nominative field of the concept of TOWN has been determined, it contains the co-nuclear area (linguistic units *a compactly settled area, village having a periodic fair or market, territorial and political unit, a place with many houses, shops*) and periphery (*ranch, farm, city*). According to the taxonomy of concepts by A.Prykhodko, its characteristic is revealed as specific, non regulative concept. Extrapolating the views of scientists O. Lazebna, I. Lytovchenko, and N. Parkhomenko on the methods of verbalizing concepts, the article reveals linguistic units that most accurately represent the concept in the language of the heroes of the film (units of different parts of speech related to the main lexical means of nominating the concept, reflecting its features; contextual synonyms and occasional nominations; stable word combinations containing the key word representative of the concept or its synonyms; metaphorical nominations). Interpretative-textual and conceptual analysis of the linguistic material of modern English-language film texts made it possible to identify nominative units *family, support, home, memories, great heart, traditions, history, love, life, inspiration, people, symbol, business cooperation, gossips, beauty and propitiation, help, projects, happiness*, which determine the specifics of understanding this concept particular in the context of these analyzed film texts.

Key words: concept, town, nominative, figurative-associative and value content, film texts, language units.

Дата першого надходження статті до видання: 14.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 07.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 26.05.2026